

Jäkälät luonnon monimuotoisuuden mittarina kaupungeissa

Juha Pykälä

SYKE

15.6.2018

S Y K E

Jäkälät hyviä indikaattoreita

- - eivät piileksi, vaan aina lumettomana aikana havaittavissa
- - paljon habitaattispecialisteja, joilla tarkat elinympäristövaatimukset
- - hyvä leviämiskyky, jos kohteella ympäristöoloiltaan hyvät edellytykset vaateliaan jäkälälajiston esiintymiselle, niitä sieltä löytyy

Nukkamunuaisjäkälä (*Nephroma resupinatum*) (NT)

Jäkälät indikaattoreina

- Metsien luontoarvojen indikaattoreina
- Ilmanlaadun indikaattoreina
- Kallioperän indikaattoreina

Korpiluppo (*Alectoria sarmentosa* (NT))

Miksi jäkälää vähemmän kaupungeissa

- Pääosa maa-alasta jäänyt rakentamisen alle
- Ilmansaasteepitoisuudet korkeat

Miksi kaupungit voivat olla tärkeitä jäkälille

- Lähtötaso korkeampi, aiemmin kaupungit rakennettiin ilmastoltaan ja kallioperältään erityisen suotuisille alueille
- Kaupungeissa harjoitetaan vähemmän metsä- ja maataloutta

Jäkälille tärkeät elinympäristöt kaupungeissa

- Samat kuin muuallakin, mutta kvantitatiivisia eroja
- Kaupungeissa korostetummin:
- Vanhat jalopuut, vanhat betoniympäristöt

Jäkälät ja Helsinki

- Vanhoja tietoja suuresta joukosta uhanalaisia ja harvinaisia lajeja
- Vuoden 1950 jälkeen melko vähän tietoja
- Keskustassa puiden runkojäkäläautio n. 1930-1980, rikkilaskeuman vähennyttyä saasteita melko kestävät epifyyttijäkälät levisivät keskustaan

Jäkälien suojelelu kaupungeissa

- Jäkälille arvokkaiden luontokohteiden inventoiminen ja säästäminen
- Saastepitoisuuksien vähentäminen (etenkin typpi)
- Vanhojen jalopuiden säästäminen
- Metsiin lisää vanhoja puita ja lahopuita
- Vieraslajien levittämisen rajoittaminen, Keski-Euroopasta tuotavien puiden mukana leviää Suomeen epifyyttijäkälää, mutta asiaa ei ole lainkaan tutkittu

